

Prezentáció GAMMA AI alkalmazással

Az utódgondozás fajtái

Victor András

Szitakötő 73. szám, 35-37.

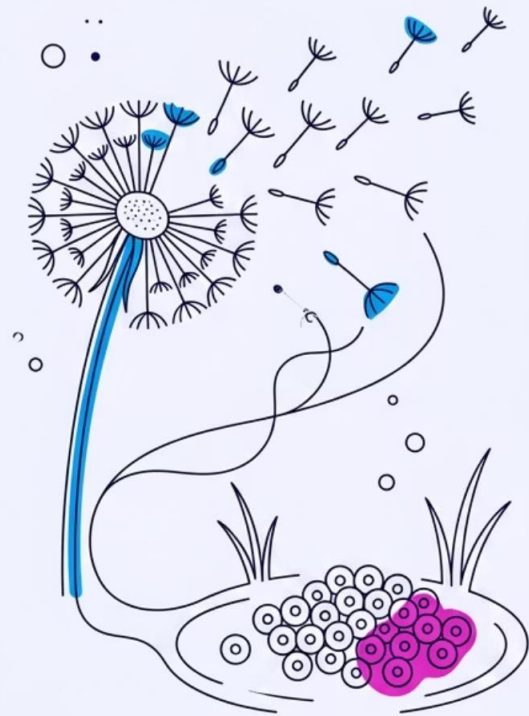
Minden faj önmagához hasonló utódokat hoz létre – enélkül kipusztulna.

Rendkívül változatos stratégiákat alkalmaznak.

Két alapstratégia

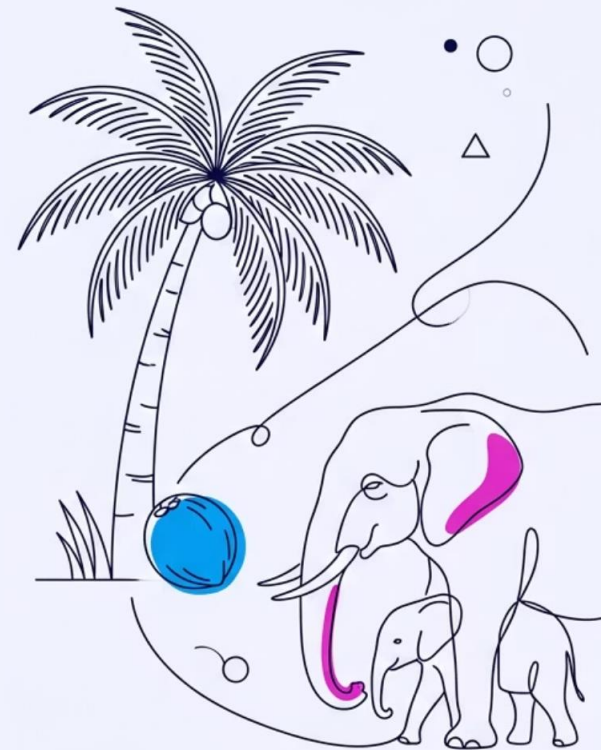
A két véglet

A természetben két ellentétes megközelítés alakult ki:

**SOK UTÓD,
KEVÉS
BEFEKTETÉS**

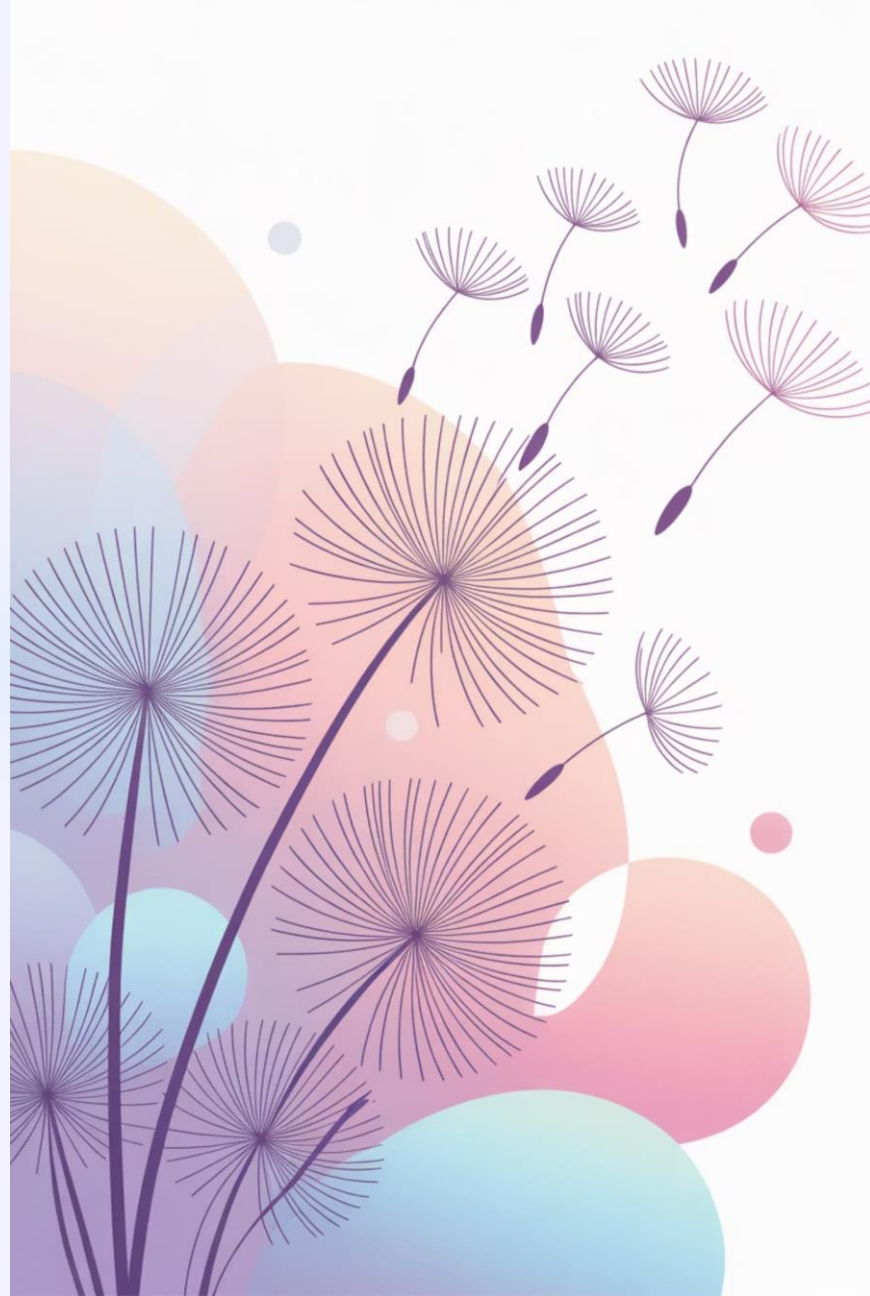
(pl. pitypang, béka)

**KEVÉS UTÓD,
NAGY
BEFEKTETÉS**

(pl. kókuszpálma, elefánt)

- **Sok, kis befektetésű utód** – a többség elpusztul, de néhány túlél
- **Kevés, nagy befektetésű utód** – az utódok nagy része eléri a felnőttkort

A pitypang stratégiája

Egy pitypang bóbitájában **száz vagy több** parányi mag van.

Kevés tápanyag fér el bennük – a magok nagy többsége elpusztul, mielőtt kicsírázhatna.

A növény **keveset fektet be egyenként, de sokat terem.**

A béka – állati párhuzam

Sok pete, kevés túlélő

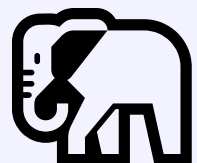
A varangyos béka **több száz–ezer** petét rak kocsonyás zsinórban. A kikelt ebihalak nagy részét halak, szitakötőlárvák és madarak eszik meg. Az anyabéka a petezsinór lerakásával teljesítette kötelességét – **igazi utódgondozás nem történik.**

A kókuszpálma stratégiája

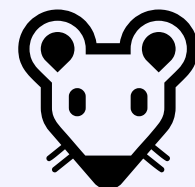
Egy pálmán csak **tucatnyi kókuszdió** fejlődik – de mindegyik nagy, tápanyagban gazdag, kemény héjú. Fél évig csírázóképes marad, és a tengeráramlatokon **több ezer kilométert** is megtehet. Kevesebb utód, de sokkal nagyobb túlélési esély.

Az elefánt és az egér

Elefánt

Közel **2 éves** vemhesség, **100 kg-os** újszülött. A csorda gondozza, védi. Ritka, hogy a kölyök ne érje meg a felnőttkort.

Egér

Mindössze **2–3 hetes** vemhesség után akár **10–12 kölyök**. Kis befektetés egyenként – nagy szám kompenzál.

Növényi utódgondozás: a nyíljhozám

A rugószerű hüvely

A nyíljhozám termése éréskor **hirtelen kettéválik** – mint egy elpattanó rugó –, és nagy sebességgel **kihajítja a magokat**.

A távolabb kerülő magoknak több víz, tápanyag és fény jut. Ez is gondoskodás – csak növényi módra.

A méhcsalád utódgondozása

Védelem

A lerakott petéket betakarják és tisztán tartják.

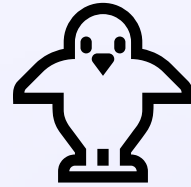
Etetés

A lárvákat a dolgozók táplálják – a táplálék összetétele dönti el, méhanya vagy dolgozó lesz-e belőlük.

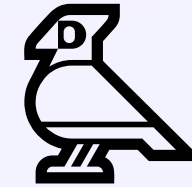
Fészekhagyók és fészeklakók

Fészekhagyók

A tojásból kikelt kicsik azonnal látnak, járnak, esznek. Pl. tyúk, lúd, kacska – és a gazella is: születés után **egy percen belül** fut.

Fészeklakók

Csupaszon, vakon kelnek ki, szüleik gondozására szorulnak. Pl. énekesmadarak, cinegék – és az egér is: napok kellenek, hogy kinyíljon a szemük.

Az afrikai szavannán a gazella azonnali menekülési képessége évmilliós fejlődés eredménye – a rejtett fészekben szülő egérnek erre nem volt szüksége.

És mi, emberek?

Ugye, nem nehéz eldönteni, hogy mi, emberek melyik típushoz tartozunk – és miért?

Az ember egyértelműen a **fészeklakó, nagy befektetésű** stratégia csúcsa: hosszú fejlődés, kevés utód, évekig tartó intenzív gondozás.